

بسم الله الرحمن الرحيم

هجدهمین نشست عالی جوامع فرانسوی زبان "سازمان فرانکوفونی" در تونس

(ترجمه)

پرسش:

هجدهمین نشست سازمان فرانکوفونی در روزهای 19-20/11/2022، در تونس برگزار شد و رئیس جمهور تونس سخنرانی افتتاحیه را به زبان فرانسوی ارائه کرد. این سازمان چه معنایی دارد و به چه کسی خدمت می‌کند؟ و این نشست برای رئیس جمهور تونس و رابطه او با فرانسه، چه اهمیتی دارد؟ سپس چرا الجزایر در این نشست حضور نداشت، با وجودی که عضو سازمان فرانکوفونی است؟ الله متعال به شما جزای خیر دهد...

پاسخ:

برای توضیح پاسخ، امور ذیل را ارائه می‌داریم:

فرانکوفونی، که به معنای رابطه بین المللی میان فرانسوی زبان‌هاست، از 88 عضو اصلی و ناظر تشکیل یافته است و در پاریس فرانسه استقرار دارد. این نشست در سال 1986 میلادی آغاز شد و یک سال در میان برگزار می‌شود. اعضای تشکیل دهنده آن مستعمرات پیشین فرانسه در آفریقا به صورت خاص و دیگر کشورها به صورت عام هستند، و برخی از اعضا به زبان فرانسوی صحبت نمی‌کنند و مستعمره فرانسه نبوده اند. لازم نیست که دولت‌های عضو حتماً پیرو فرانسه باشند؛ بناء برخی از اعضا، پیرو هستند و برخی نیستند. تعداد فرانسوی زبان‌ها در روی زمین حدود 321 میلیون نفر است. این کنفرانس در سال 1917م برای ترویج زبان فرانسوی و همکاری سیاسی، آموزشی، اقتصادی و فرهنگی در کشورهای عضو تأسیس گردید؛ همانطور که در عهدنامه آن به چشم می‌خورد، بر انتشار زبان و ارزش‌های فرانسوی و افکار غربی اعم از دموکراسی، سکولاریزم، آزادی‌های عامه، حقوق بشر و حقوق زن متمرکز است. این کنفرانس برای حفظ میراث استعماری فرانسه در مستعمرات و تضمین تداوم آن، از طریق نشر زبان و فرهنگ فرانسوی کار می‌کند که برای دوام استعمار فرانسه، گسترش نفوذ و وسعت بخشیدن به حیطه اثرگذاری و تضمین عظمت فرانسه مهم‌ترین چیز است. فرانسه پس از خروج از مستعمرات خود در اوایل دهه شصت قرن گذشته به فکر ایجاد یک سازمان مشابه به مشترک المنافع انگلیسی شد که بریتانیا برای حفظ نفوذش در مستعمرات قدیمی خود ایجاد کرده بود که بخاطر حملات جدید به انگلیس و فرانسه، پیش از روی کار آمدن استعمارگر جدید یعنی آمریکا، مجبور شده بود به این کشورها استقلال ظاهری بدهد.

2- قیس سعید، رئیس جمهور تونس، مشتاق برگزاری اجلاس فرانکوفونی در تونس است و برای اثبات ارتباط خود به فرانسه و دستیابی به اهدافش، سخنرانی اول را به زبان فرانسوی ایراد کرد، تا جایی که برای بیان حمایت خود گفت: «متقاعد کننده است که فضای فرانکوفونی قادر خواهد بود تعهدات ما را به اقدامات متحد و نتایج محسوسی در سطح مردم به ویژه زنان و جوانان تبدیل کند.» (منبع: مونته کارلو، فرانسه: 2022/11/21) بنابراین، قیس سعید به این اجلاس اهمیت می‌دهد؛ زیرا به دنبال پشتوانه‌ای برای حکومت خود می‌گردد و آن را در فرانسه یافته و می‌خواهد کاری که برای سرنگونی دولت منتخب پارلمانی قبلی و در پی آن منحل‌سازی پارلمان و لغو قانون سال 2014 انجام داده و قانون جدیدی را که صادر نمود، مشروعیت بیشتری ببخشد. چنانچه بیشتر مردم به آن اعتراض کردند و برای کسانی که از این دید نگاه می‌کنند، غیر قانونی و مخالف با دموکراسی تلقی شد. از این رو با انتقادات داخلی و خارجی مواجه شد و طبق چیزی که اعلام شد، رأی‌گیری برای قانونی که در روز 2022/7/25 طرح کرده بود، با نسبت پایین حدود 27.54% مواجه گردید.

بنابراین وقتی که دولت‌های عضو و غیر عضو به تونس می‌آیند، در نشست اشتراک می‌کنند و به منظور اعتراض به کاری که انجام داده آن را ترک نمی‌کنند، فرانسه از آن پشتیبانی می‌کند؛ زیرا درخواست‌هایی برای برگزاری این نشست در یک کشور دیگر وجود داشت، اما فرانسه به برگزاری آن در تونس اصرار ورزید. چنانچه حدود 89 نماینده مشارکت کردند که در میان آن‌ها 31 رئیس‌جمهور و هفت تن از رهبران سازمان‌های بین‌المللی و منطقوی حضور به هم رساندند. لذا این موضوع به مثابه تأیید کاری است که قیس سعید انجام داد؛ پس به او مشروعیت بخشیده اقتدارش را تقویت می‌کند.

3- امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه یک بار دیگر پشتیبانی خود را از قیس سعید اعلام کرد و گفت: «وظیفه رئیس‌جمهور فرانسه نیست که برای رئیس‌جمهور تونس بخاطر کاری که در رابطه با دولت خود انجام می‌دهد، خط‌مشی تعیین نماید. چیزی که من به عنوان یک دوست به قیس سعید تقدیم نمودم، نشانگر این است که فرانسه از تونس حمایت خواهد کرد؛ کشوری که یک انقلاب را پشت سر گذاشته، بر تروریزم پیروز شده و مانند دیگر کشورهای جهان با پیامدهای ویروس کرونا مواجه است.» و افزود: «گمان می‌کنم مرد قانون‌دان بزرگی مانند قیس سعید متوجه چنین مواردی است و در همین اواخر در این رابطه با او ملاقات داشتم. تونس امروز در حال تغییر در صحنه سیاسی است. امیدوارم که این تغییرات در زمینه سیاسی نتیجه‌بخش واقع شود و برای تکمیل نمودن این دوره، تمام احزاب و نیروهای سیاسی در تونس به انتخابات قانونگذاری پیش رو بپیوندند. و یاد کرد که «سعید خواستار بررسی امکان همکاری فرانسه از تونس برای حمایت از تونس برای پشت سر گذاشتن این دوره در دو سطح اقتصادی و سیاسی می‌باشد؛ حمایتی که فرانسه به مناسبت این اجلاس به تونس تقدیم نمود، مقدار 200 میلیون یورو است که چک سفید به منظور آزادی‌های اساسی و مبادی دموکراسی نیست.» (منبع: صفحه عربی جدید به نقل از شبکه تیوی 5 موند فرانسه 2022/11/21)

در اینجا ماکرون اعلام می‌کند که فرانسه قیس سعید، رئیس‌جمهور تونس را در راستای سیاسی و اقتصادی حمایت می‌کند و او را دوست خود می‌داند و کارهای او را تأیید کرد؛ زیرا قیس سعید قانون‌دان است و می‌داند چه کار می‌کند و متوجه اقدامات خودش می‌باشد؛ یعنی کاری که انجام داده قانونی و پذیرفته است.

برای حمایت مالی از تونس مبلغ 200 میلیون یورو به صورت قرض سودی پرداخت کرد که چک سفید نیست؛ بلکه در ازای پیروی تونس از فرانسه تحت نام آزادی‌های اساسی و مبادی دموکراتیک می‌باشد. همچنان اتحادیه اروپا اعلام کرد که برای حمایت از بودجه تونس مبلغ 100 میلیون یورو قرض سودی به این کشور پرداخت می‌کند. هنگامی که قیس سعید اولین دیدار خارجی خود را برگزارید، در جنوری 2020 به فرانسه رفت و در برابر رئیسش، ماکرون اظهار حقارت و فروتنی کرد، درخواست پارلمان مبنی بر عذرخواهی فرانسه بابت دوره استعمار را رد کرد و گفت که نباید به آن استعمار تقلی کرد، بلکه درخواست پشتیبانی بوده و مبلغ 350 میلیون یورو قرض ربوی حاصل نمود. بنابراین گمشده خود را در فرانسه و اتحادیه اروپا پیدا کرد که فرانسه در کنار آلمان ریاست آن را در اختیار دارد.

4- قیس سعید با کودتا بر نظامی که روز 2021/7/25 اداره می‌کرد، حمایت فرانسه را بدست آورد و خودش اعتراف کرد که «در روز 2021/7/23 (یعنی دو روز قبل از کودتا) از یک هیأت فرانسوی استقبال نموده که برای ارائه برخی خدمات پزشکی برای کمک به حکومت در رویارویی با افزایش مرض کرونا آمده بود و او در حال اجرای برخی اقدامات بود» و اشاره داشت که «این اقدامات با موافقت ضمنی از جانب یک فاعل اجرا خواهد شد.» بعد از آن یعنی روی 2021/7/25 دروازه پارلمان را مهر و موم و حکومت را سرنگون کرد و کار بر روی قانون اساسی تونس را متوقف ساخت. بعد از آن روز یعنی در 2021/8/7 ماکرون به همتای تونس خود اعلام کرد که «فرانسه آماده است برای محافظت و دفاع از آزادی تونس در کنار آن بایستد.» و ریاست جمهوری فرانسه گفت: «تونس می‌تواند برای عبور از چالش‌های اقتصادی، اجتماعی و صحتی که با آن مواجه است، می‌تواند به فرانسه مراجعه نماید.» (منبع: الجزیره 2021/11/21)

تمام این موارد نشانگر پیوند عمیق قیاس سعید به فرانسه است و برای انجام کودتا علیه نظامش برای تقویت سلطه خود بر تونس توسط فرانسه پشتیبانی شد. زمانی که تصمیم گرفت پارلمان را منحل نموده و حکومت را سرنگون سازد، یک زن وابسته به جنبش فرانسوی را به عنوان صدر اعظم تعیین نموده و قانون و طرح قانون دیگر را لغو نمود.

5- در پایان اجلاس یکشنبه 20 نوامبر 2022 در جزیره جربه تونس، دبیر کل سازمان پیشگام لئویز موشیکویابو، طی یک کنفرانس مطبوعاتی در پایان نشست گفت: «جربه ما را ناامید نکرد... تونس ما را ناامید نکرد... ما پیوسته و دوامدار در مسیر فرانکوفونی آینده در حرکت هستیم...» و موشیکویابو از جانب خود خواستار سرمایه‌گذاری و بهبود در آموزش به زبان فرانسوی و تقویت موجودیت زبان فرانسوی بر اینترنت و سازمان‌های دولتی در قاره آفریقا شد. (منبع: مونت کارلو، فرانسه 2022/11/21)

از تمام این موارد واضح است که برگزاری نشست این سازمان در تونس و اصرار فرانسه بر محل برگزاری آن و سخنرانی افتتاحی قیاس سعید به زبان فرانسوی؛ سپس چیزی که ماکرون در ستایش از قیاس سعید گفت و سخنان دبیر کل سازمان... تمام این موارد نشان‌دهنده میزان حمایت فرانسه از رئیس‌جمهور تونس و زبان فرانسوی می‌باشد!

6- اما آیا این بدین معنی است که نفوذ مستحکم در تونس تنها در اختیار فرانسه است و نفوذ بریتانیا در تونس پایان یافته؟ پاسخ این سوال را در بیانیه خود در تاریخ 2021/8/1 واضح ساختیم و برخی از موارد آن را که در این باره آمده بود را تکرار می‌نمایم:

«با بررسی موقف انگلیس مشخص می‌شود که وقایع در تونس آن را صدمه زده است. به گزارش الجزیره نت، رونامه انگلیسی، در مقاله ای تحت عنوان "دیدگاه غادریان در مورد کودتای تونس: بهاری که به زمستان تبدیل می‌شود" منتشر شده در 27 جولای 2021 میلادی، اظهار داشت که تونس شاهد انقلاب مخالف است. با این استدلال که: «پیشنهادهای امنیت به کانال‌های تلویزیونی به هیچ وجه نشانه خوبی نیست.» بیان کرد که: «شهروندان بی‌تفاوت عمل می‌کنند و مفاهیم غیر لیبرال را می‌پذیرند؛ زیرا آزادی و دموکراسی ثبات سیاسی و اقتصادی مرفه را به ارمغان نیاورده است. در عوض، فساد، تورم و بیکاری همچنان ادامه داشته و یک سوم خانواده‌ها در تونس می‌ترسیدند که سال گذشته پس از شیوع بیماری کرونا مواد غذایی آن‌ها تمام شده باشد. طبق اسناد فاش شده، دولت در مذاکرات آماده لغو کمک نان برای به دست آوردن قرض 4 میلیارد دلاری از صندوق بین‌المللی پول است که چهارمین صندوق در 10 سال گذشته است. خشم از برخورد دولت با این بیماری همه‌گیر تنها به دلیل سطح قرض‌های ملی بدتر شد؛ زیرا پرداخت قرض در حال حاضر 6 برابر اندازه صحت در شهرها است...» با وجود این همه، واضح است که نفوذ انگلیس در تونس فعلاً تضعیف شده و با شرایط دوامدار، که آن را تضعیف می‌کند، فرانسه راهی برای ورود شدید آن به تنش پیدا کرده است...»

سپس در نتیجه‌گیری افزودیم که: «همه نشانه‌ها درگیری شدید بین المللی در تونس را نشان می‌دهد که این درگیری بین انگلیس، صاحب نفوذ سابق و بزرگ در تونس و فرانسه، صاحب نفوذ جدید و ناپایدار در آن است... و از تمام این مواضع بین المللی، مشخص است که فرانسه برای قدرت در تونس با انگلیس می‌جنگد، اما این اختلاف در داخل اروپا است... پس ویژگی یک درگیری طویل را نخواهد داشت؛ بلکه به فرمول توافقی باز خواهد گشت و به احتمال زیاد نفوذ انگلیس از تونس خارج نخواهد شد؛ زیرا این کشور بر حیل‌گری سیاسی که فرانسه فاقد آن است، تسلط دارد... در 22 ذی الحجه 1442هـ - 2021/8/1م» پایان نقل قول از پاسخ.

از این واضح می‌شود که نفوذ فرانسه در تونس قوی‌تر است و رئیس‌جمهور تونس، قیاس سعید اکنون دنباله‌رو آن است، و نفوذ بریتانیا ضعیف شده است... اما بدین معنی نیست که نفوذ بریتانیا تمام شده و تونس را ترک

نموده، بلکه بسیاری از مردان آن همچنان در حال جنبش هستند و در جنبش‌های‌شان متکی به زیرکی سیاسی بریتانیایی هستند که فرانسه نیازمند آن است...

7- در مورد این‌که چرا الجزایر در کنفرانس سازمان فرانکفونی در تونس حضور نداشت، اولین موضوع این است که الجزایر عضو ناظر است و عضویت کامل ندارد. ثانیاً کنفرانس در زمانی برگزار شد که الجزایر در نارضایتی مردم علیه فرانسه، بخاطر دوره استعماری فرانسه در الجزایر و امتناع از عذرخواهی بخاطر آن دوره و امتناع از پرداخت خسارت در ازای مصیبت‌هایی‌که به بار آورد؛ بلکه از گشودن پرونده‌های مربوط به آن و منفجر نمودن بمب‌های هسته‌ای در صحران الجزایر در دهه شصت قرن گذشته، علاوه بر مبارزه با زبان عربی و اسلام و تلاش فرانسه بر تحمیل زبان فرانسوی بر آن‌ها امتناع ورزید، به سر می‌برد. تا جایی‌که تعداد کسانی‌که به زبان عربی صحبت می‌کنند، به کمتر از یک سوم کشور کاهش یافته و الجزایر سعی دارد از کاربرد زبان فرانسوی خود را خلاص کند. رئیس‌جمهور الجزایر به تونس و ارتباط آن با فرانسه اشاره کرد و گفت: «فرانسه هزار حساب از الجزایر را می‌خواند که سخنان‌شان متوجه روزنامه‌نگاری است که می‌پرسد آیا فرانسه تا هنوز الجزایر را به عنوان یک ایالت از فرانسه می‌بیند؛ سپس حرفش را اصلاح می‌کند و می‌گوید «نه نه» و ادامه می‌دهد «منظورت یک دولت دیگر است که به آن دستور می‌دهند و ساکت می‌شود و تطبیق می‌کند.» برخی، این سخن رئیس‌جمهور الجزایر را کنایه‌ای به تونس می‌دانند؛ به ویژه بعد از بیانیات رئیس‌جمهور تونس قیس سعید در جریان دیدارش از فرانسه که گفت: تونس تحت استعمار نبوده؛ بلکه تحت حمایت بوده... (منبع: سایت الحصری، 2021/7/8)

برای معلومات باید گفت: همچنین مراکش که یکی از اعضای این سازمان است، در کنفرانس حضور نداشت که نشان می‌دهد دو رژیم الجزایر و مراکش که به انگلیس وفادار هستند، از حمایت قیس سعید که علیه رژیم وفادار به انگلیس در تونس کودتا کرد و خود را پیرو فرانسه نشان داد، امتناع می‌ورزند؛ چنانچه این کنفرانس را حمایت از قیس سعید و مشروعیت دادن به اقدام او برای پیوستن به فرانسه و فاصله گرفتن از بریتانیا تلقی می‌کنند؛ بر عکس کاری‌که این دو دولت انجام می‌دهند...

8- در پایان دو موضوع را تأکید می‌کنیم:

اول: هر آنچه فرانسه، سازمان فرانکوفونی و سایر دولت‌های غربی، در مورد دموکراسی، آزادی‌ها، حقوق بشر، حقوق زن و حقوق اقلیت‌ها داد و فریاد می‌کنند، اگر در کشور نفوذ داشته باشند، این موضوعات هیچ معنایی برایشان ندارد، و اگر اینطور نباشد، از آن به عنوان ابزار فشار استفاده می‌نمایند. این دولت‌ها مستعمره‌های خود را ده‌ها سال استعمار نموده و برخی را بیشتر از صد سال است که تحت سلطه دارند! از آزادی‌ها، حقوق بشر و دموکراسی خیالی‌شان هیچ حمایتی نکردند و همه را زیر پا کردند! انسان را می‌کشتند، به آبرو و مالش دست‌درازی می‌کردند، در مسیر خودخواهی و تحقق منافع خود عزت‌شان را لگدمال کرده و منابع‌اش را غارت می‌کردند! از این رو این کارها با افکارشان همخوانی ندارد؛ یعنی به مبدأ خود احترام نمی‌گذارد و به اندازه‌ای که به غارت منابع و مکیدن خون مردم و رها کردن آن‌ها زیر رنج فقر، محرومیت و بیماری حرص دارند، به تطبیق ایدیولوژی خود اشتیاق ندارند... پس از این‌که فرانسه از مستعمرات خود بیرون شد، فرانکوفونی، یعنی چیزی‌که به آن رابطه ملت‌های فرانسوی‌زبان خوانده می‌شود را تأسیس نمود که از نفوذ فرانسه و تأمین منافعش محافظت می‌کند و زبان فرانسوی وسیله‌ای برای آن پنداشته می‌شود.

دوم: این سیاستمداران و احزاب‌شان که تحت استعمار این دولت‌هایی قرار دارند و دموکراسی و افکار سکولاری را اساس قرار می‌دهند، فاسد هستند و اصلاح نمی‌شوند! دیدگاه سیاسی فاسدی دارند؛ زیرا تحت تأثیر غرب و افکار آن قرار داشته و برای اخذ حمایت و رسیدن به قدرت، خود را به دامن غرب می‌اندازند؛ چه انگلیس باشد و چه فرانسه و یا استعمارگر جدید به نام آمریکا.

مسئله اینست که این حکام را باید از مرکز سیاسی و قدرت عزل نماییم و سعی کنیم مردم را به پذیرش سیاستمداران مخلص و آگاهی متقاعد سازیم که حوادث سیاسی را از زاویه اسلام می بینند و وابستگی سیاسی، فکری، فرهنگی، اقتصادی و نظامی به دولت های استعمارگر را نمی پذیرند! راه حل های سیاسی را با استناد به قرآن و سنت تبنی می کنند و با قدرت و حکمت برای تأسیس خلافت راشده بر منہاج نبوت به منظور تطبیق احکام اسلام کار می کنند...! این دعوت راستین و این ها اهل آن هستند.

4 جمادی الاول 1444 ه.ق.

2022/11/28 م.